

Research Paper

Predicting Female Students' Risk-taking Behaviors Based on Basic Psychological Needs and Emotion Regulation

Nasrin Jangezahi Shastan¹, Bahman Kurd Tamini^{*2}, Fatemeh Soghra Karbalaei Hrafteh³

1. Ph.D. Student in Educational Psychology, Department of Psychology, Zahedan Branch, Islamic Azad University, Zahedan, Iran
2. Associate Professor, Department of Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Sistan and Baluchestan University, Zahedan, Iran
3. Assistant Professor, Department of Psychology and Educational Sciences, Zahedan Branch, Islamic Azad University, Zahedan, Iran

Citation: Bahramfar E, Ashori M. Predicting female students' risk-taking behaviors based on basic psychological needs and emotion regulation. *J Child Ment Health*. 2021; 8 (1):141-154.

URL: <http://childmentalhealth.ir/article-1-1099-en.html>

doi:10.29252/jcmh.8.1.11
20.1001.1.24233552.1400.8.1.10.9

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Keywords:

Basic psychological needs, emotion regulation, risk-taking behaviors, high-risk behaviors, female students

Background and Purpose: Identifying the factors that can prevent or reduce students' risk-taking behaviors is crucial; therefore, this study aimed to investigate the prediction of female students' risk-taking behaviors based on basic psychological needs and emotion regulation.

Method: The present study was a descriptive correlational study. From the population that included females in first and second high school students in Saravan in the 2019-2020 academic year, 357 people were selected by convenience sampling method. To collect information, the basic Psychological Needs Questionnaires (Deci & Ryan, 2000), Emotional Regulation (Gross and John, 2003), and Iranian Adolescents Risk-Taking Behaviors (Zadeh Mohammadi, Ahmadabadi & Heidari, 2011) were used. Data were analyzed by using the SPSS-24 and Pearson correlation coefficient and simultaneous multiple regression tests at a significance level of 0.05.

Results: The results showed a correlation between basic psychological needs ($r = -0.590$) and its components including autonomy ($r = -0.442$), competence ($r = -0.552$) and relationship ($r = -0.330$) with risk-taking behaviors was negative and significant ($p < 0.01$). Also, the correlation between emotion regulation ($r = -0.527$) and its components including reassessment ($r = -0.461$), and repression ($r = -0.443$) with negative and significant risk ($p < 0.01$) was significant. The results also showed that the variables of basic psychological needs and emotion regulation explain 54% of risk-taking behaviors variances in the model ($p < 0.01$).

Conclusion: Based on the results of the research, the gratification of basic psychological needs and emotion regulation predict students' risk-taking; therefore, intervention programs are suggested by school counselors and psychologists to improve these variables.

Received: 2 Jan 2021

Accepted: 12 May 2021

Available: 18 Jun 2021

* **Corresponding author:** Bahman Kurd Tamini, Associate Professor, Department of Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Sistan and Baluchestan University, Zahedan, Iran.

E-mail: Serdeh58@yahoo.in,

Tel: (+98) 5431136768

2476-5740/ © 2021 The Authors. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license

(<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

Extended Abstract

Introduction

Adolescence is a critical stage in the onset of risk-taking/high-risk behaviors; due to the adolescent's ego-centrism and integrated and correct understanding of the dangerous consequences of their behaviors (2). Various causes have been reported for the tendency to risk-taking and high-risk behaviors (8); in this regard, one of the effective personal factors that can play a role in risk-taking is the degree of the individuals' gratification of basic psychological needs (9). Basic psychological needs are one of the most important internal sources of an individual that play a protective role against many injuries (10). Basic needs include the three needs of self-determination, acquisition, and communication (11). In studies on the relationship between basic psychological needs and tendency to risk-taking and high-risk behaviors (12), the direct effect of basic psychological needs on addiction susceptibility (13), the role of basic psychological needs in addiction (14), the role of basic psychological needs in addicted individuals (15), and the relationship between the gratification of basic psychological needs and risky suicidal behavior (16) have been confirmed.

Another individual factor influencing people's tendency to risk-taking behaviors is the capability for emotion regulation (17). Emotion regulation refers to the capacity to monitor, evaluate, understand, and adjust emotional reactions (18), which includes two strategies: re-appraisal and suppression (19). Research shows the role of emotion regulation strategies in the occurrence of risk-taking and high-risk behaviors (21), the mediating role of emotion regulation with spiritual attitude and risky behavior (22), the relationship between emotion regulation and adolescents' risk-taking and high-risk behaviors (23), the mediating role of emotion regulation strategies in the relationship between metacognitive beliefs and attachment styles with risk-taking and high-risk behaviors (24), the role of emotion regulation in predicting risk-taking and high-risk behaviors (25), a significant relationship between emotion regulation dimensions and risk-taking and high-risk behaviors of students (26). The issue of

risk-taking and high-risk behaviors and their increasing prevalence in adolescents is still one of the main conflicts and concerns in the country (27). It is also important to address the issue of risk-taking behaviors because of resulting in personal, social, economic problems and possibly deaths due to accidents, violence, and crime (28). Therefore, further understanding of the relationship between basic psychological needs and emotion regulation in adolescent risk prediction can help improve the therapies used to reduce risk-taking behaviors. Thus, the present study was conducted to predicting female students' risk-taking and high-risk behaviors based on basic psychological needs and emotion regulation.

Method

The present study was a descriptive-correlational. Its statistical population included all female students of the first and second periods of high school in Saravan in 2019-2020 (5,000 people). Based on Morgan and Krejcie's table, 357 eligible individuals who volunteered to participate in the study were selected by convenience sampling method. Inclusion criteria included informed cooperation and consent to participate in the research, having normal intelligence, and having mental health based on counseling records. Exclusion criteria included incomplete questionnaires and parent dissatisfaction of the sample. According to the research results, 52 people were in the seventh grade (14.6%), 56 people in the eighth grade (15.7%), 59 people in the ninth grade (16.5%), 63 people in the tenth grade (17.6%), 57 people in the eleventh grade (16%) and 70 people were in the twelfth grade (19.6%). To collect data, Zadeh Mohammadi, Ahmadabadi, and Heidari's Risk-taking Behaviors Scale (30), Deci and Ryan's Basic Psychological Needs Scale (9), and the Gross and John's Emotion Regulation Scale (32) were used. The data were analyzed with the Pearson correlation coefficient and multiple regression tests in the SPSS-24 software.

Results

The results of the correlation matrix showed that self-determination ($r = -0.449$), acquisition ($r = -0.552$), communication ($r = -0.330$), and basic psychological

needs ($r = -0.590$) had a significant negative relationship with students' risk behaviors (risk-taking) at the level of 0.01. Also, re-appraisal ($r = -0.461$), suppression ($r = -0.443$) and emotion regulation ($r = -0.527$) had a significant negative relationship with students' risk-taking at the level of 0.01. Multiple regression method was used simultaneously to predict students' risk-taking based on basic psychological needs and emotion regulation. Given that in the present study it was assumed that all variables of basic psychological needs, emotion regulation could significantly predict students' risk-taking, the use of simultaneous regression was preferable to stepwise regression.

According to the results, the coefficient of multiple correlations among the components of basic psychological needs and emotion regulation with students' risk-taking was 0.627. These five components (acquisition, communication, self-determination, reappraisal, suppression) together predict 39.3% of changes in students' risk-taking. According to the results, $F = 45.134$ is significant at the level of 0.001; Therefore, it can be concluded that predictor variables (components of basic psychological needs and emotion regulation) can predict the criterion variable, i.e., students' risk-taking. Standardized and non-standardized regression coefficients have been reported in Table 1.

Table 1. Non-standardized and standardized regression coefficients of the risk prediction model

Model 5	Non-standardized coefficients		Standardized coefficients			Confidence interval of 95%	
	B	Standardized error	Beta	T	P	Low limit	High limit
Constant a	131.258	4.030	-	35.572	0.001	123.332	139.183
Acquisition	-0.873	0.165	-0.287	-5.29	0.001	-1.197	-0.548
Communication	-0.4781	0.124	-0.170	-3.873	0.001	-0.725	-0.237
Self-determination	-0.389	0.163	-0.125	-2.384	0.018	-0.711	-0.068
Reappraisal	-0.482	0.159	-0.160	-3.030	0.003	-0.792	-0.169
Suppression	-0.379	0.161	-0.122	-2.354	0.019	-0.696	-0.062

According to Table 1, the effects of acquisition ($p < 0.01$, $\beta = -0.287$), communication ($p < 0.01$, $\beta = -0.170$), reappraisal ($p < 0.01$, $\beta = -0.160$), self-determination ($p = 0.05$, $\beta = -0.125$) and suppression ($p < 0.05$, $\beta = -0.122$) on risk-taking are negative and significant; Therefore, the components of basic psychological needs and emotion regulation significantly predict students' risk-taking. Given the negative coefficients obtained, it is concluded that the more the female adolescents have basic psychological needs and emotion regulation, the lower the risk-taking they have.

Conclusion

The present study aimed to predict female students' risk-taking and high-risk behaviors based on basic psychological needs and emotion regulation. The first finding of the present study indicated that there was a strong negative relationship between basic psychological needs and risk-taking in female students. This finding is consistent with the previous

studies' results (12, 14 & 16). In explaining the obtained result, it can be said that according to self-determination theory, the need for acquisition, the need for self-determination, and the need for communication are the basis of behavior and are associated with different dimensions of motivation; so, fulfilling them leads to strengthening motivation. In other words, the mental health and well-being of the individuals can be improved by the environment or activities that lead to the gratification of basic needs. People will have a more positive appraisal in different areas of their lives when they have an acceptable self-efficacy in interacting with the physical and social world. If they have the power of choice, approval, and authority for the beginning, continuing, and completion of behavioral activities and a general sense of belonging (11), they can cope with their stressful states. It can be said that with the gratification of basic psychological needs, people will feel self-esteem, usefulness and mental vitality.

Another finding showed that there was a strong negative relationship between emotion regulation

and risk-taking in female students. The obtained result is consistent with the results of previous studies in this field (21-26). In the reasoning of the above finding, it can be said that people who do not have the necessary skills to cope with their emotional experiences are more likely to engage in risk-taking and high-risk behaviors or to suppress and ignore their emotions when they want to manage their negative emotions (19). On the other hand, these people internalize their problems more by less understanding of their emotions.

One of the limitations of the present study is that the research instruments are self-reported, and the results are limited to female high school students. It should be noted that caution should be exercised in generalizing the results to other groups. Therefore, we suggest that future studies will conduct among male students and the gender differences will be considered.

Based on the research findings and identifying the role of basic psychological needs and emotion regulation in reducing risk-taking, we suggest that emotion regulation training be trained in a workshop.

It is also suggested that future studies examine the role of mediating variables such as cognitive factors such as rumination in the form of structural equations. Overall, the present study revealed new and different dimensions of the role of risk factors, especially in female students.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: This research has been extracted from the doctoral dissertation of Nasrin Jangi Zehi Shestan in Educational Psychology at Zahedan Branch of Islamic Azad University with the dissertation number 5/8215, which was approved on 12/19/2019; and the license to implement it on sample people has been issued by the Organization of Education of Saravan with the letter number 4941/89211/649 dated 3/24/2020.

Funding: The present study was conducted at the personal expense of the first author and did not receive any financial support.

Authors' contribution: The first author of this article as the designer and author of the original text, and the second and third authors as the supervisor and advisor, have been involved in this study.

Conflict of interest: The authors declare no conflict of interest.

Acknowledgments: The authors thank all those who contributed to this research.

مقاله پژوهشی

پیش بینی میزان خطرپذیری دانش آموزان دختر بر اساس نیازهای اساسی روان شناختی و تنظیم هیجان

نسرین جنگی زهی شستان^۱، بهمن کرد تمینی^{۲*}، فاطمه صغری کربلایی هرفته^۳

۱. دانشجوی دکتری گروه روان شناسی، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران

۲. دانشیار گروه روان شناسی، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران

۳. استادیار گروه روان شناسی و علوم تربیتی، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران

مشخصات مقاله

چکیده

کلیدواژه‌ها:

نیازهای اساسی روان شناختی،
تنظیم هیجان،
خطرپذیری،
دانش آموزان دختر

زمینه و هدف: شناسایی عواملی که بتواند از میزان خطرپذیری دانش آموزان پیشگیری کرده یا کاهش دهد، بسیار ضروری است؛ بنابراین

هدف از انجام این مطالعه، پیش بینی میزان خطرپذیری دانش آموزان دختر بر اساس نیازهای اساسی روان شناختی و تنظیم هیجان بود.

روش: پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی است. از جامعه آماری که شامل تمامی دانش آموزان دختر متوسطه یکم و دوم شهر سراوان در سال ۱۳۹۹-۱۳۹۸ بودند، تعداد ۳۵۷ نفر به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. به منظور جمع آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های نیازهای اساسی روان شناختی دسی و رایان (۲۰۰۰)، تنظیم هیجانی گراس و جان (۲۰۰۳) و خطرپذیری نوجوانان ایرانی زاده محمدی، احمدآبادی و حیدری (۱۳۹۰) استفاده شد. جهت تحلیل داده‌ها از نسخه ۲۴ نرم افزار SPSS و از ضریب همبستگی پیرسون و آزمون رگرسیون چندگانه به شیوه هم زمان استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد همبستگی بین نیازهای اساسی روان شناختی ($r = -0/590$) و مؤلفه‌های آن شامل خودمختاری ($r = -0/429$)، شایستگی ($r = -0/542$) و ارتباط ($r = -0/330$) با خطرپذیری منفی و معنادار بود ($P < 0/01$). همبستگی بین تنظیم هیجان ($r = -0/527$) و مؤلفه‌های آن شامل ارزیابی مجدد ($r = -0/461$) و سرکوبی ($r = -0/443$) با خطرپذیری منفی و معنادار بود ($P < 0/01$). همچنین نتایج نشان داد متغیرهای نیازهای اساسی روان شناختی و تنظیم هیجان، ۵۴ درصد تغییرات خطرپذیری را تبیین می کنند ($P < 0/01$).

نتیجه گیری: بر اساس نتایج پژوهش، ارضای نیازهای اساسی روان شناختی و تنظیم هیجان، خطرپذیری دانش آموزان را پیش بینی می کنند؛ بنابراین ارائه برنامه‌های مداخله‌ای از سوی مشاوران و روان شناسان مدارس به منظور ارتقاء این متغیرها پیشنهاد می شود.

دریافت شده: ۱۳۹۹/۱۰/۱۳
پذیرفته شده: ۱۴۰۰/۰۲/۲۲
منتشر شده: ۱۴۰۰/۰۳/۲۸

* نویسنده مسئول: بهمن کرد تمینی، دانشیار گروه روان شناسی، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران.

رایانامه: Serdeh58@yahoo.in

تلفن: ۰۵۴-۳۱۱۳۶۷۶۸

مقدمه

نوجوانی^۱، به عنوان دوره گذار از کودکی به بزرگسالی تعریف می‌شود که اغلب دارای کم‌ترین زمان تعامل با والدین و بیشترین تعامل با همسالان، همراه با نظارت کمتر والدین است (۱). دوران نوجوانی به دلیل خودمحوری و عدم درک یکپارچه و صحیح نوجوان از عواقب مخاطره‌آمیز رفتارهای خود، مرحله مهمی برای شروع خطرپذیری/ رفتارهای پرخطر^۲ به شمار می‌رود (۲). رفتارهای پرخطر گرایش به انجام رفتارهایی است که احتمال نتایج منفی و مخرب جسمی، روان‌شناختی، و اجتماعی برای فرد را افزایش داده و پیامدهای منفی بسیاری برای فرد در آینده ایجاد می‌کند (۳). مهم‌ترین رفتارهای پرخطر به ترتیب مصرف الکل، دخانیات، مواد، روابط جنسی ناایمن، درگیری و خشونت است (۴). پژوهش‌های انجام شده در ایران نیز بیانگر شیوع رفتارهای پرخطر مانند مصرف سیگار، قلیان، الکل، و مواد مخدر در بین نوجوانان ۱۸-۱۴ سال است (۵ و ۶). نتایج مطالعات نشان می‌دهند که میانگین رفتارهای پرخطر در پسران بیشتر از دختران است (۷-۵). بنابراین رفتارهای پرخطر در پسران بیشتر گزارش شده است و همین موضوع باعث شده که نوجوانان دختر، کمتر مورد مطالعه قرار گیرند.

امروزه علل مختلفی برای گرایش به رفتارهای پرخطر گزارش شده است، این علل می‌توانند ناشی از روابط خانوادگی و روش‌های والدگری والدین شامل بی‌ثباتی رفتار والدین، فقدان حمایت روانی، عدم توجه از جانب والدین، تجارب یادگیری معیوب در زمینه سازش‌یافتگی با قوانین، مقررات، ارزش‌های اخلاقی، عوامل شناختی، روان‌شناختی فردی و اجتماعی باشند (۸). در همین راستا از عوامل فردی مؤثر که می‌تواند به نوعی در خطرپذیری نقش داشته باشد، میزان ارضای نیازهای اساسی روان‌شناختی^۳ افراد است (۹). نیازهای اساسی روان‌شناختی از مهم‌ترین منابع درونی فردی هستند که اگر ارضا شوند، نقش محافظت‌کننده‌ای در مقابل بسیاری از آسیب‌ها دارند (۱۰). نیازهای بنیادی شامل سه نیاز خودمختاری^۴ (تجربه اراده و خودتأییدی رفتار از جانب فرد)، شایستگی^۵ (میل فرد برای تسلط یافتن بر محیط و کسب پیامدهای ارزشمند) و

ارتباط^۶ (احساس مرتبط بودن با دیگران) (۱۱) هستند. در مطالعات انجام شده، رابطه نیازهای اساسی روان‌شناختی با گرایش به رفتارهای پرخطر (۱۲)، اثر مستقیم نیازهای اساسی روان‌شناختی در استعداد اعتیاد (۱۳)، نقش نیازهای بنیادین روان‌شناختی در گرایش به اعتیاد (۱۴)، نقش نیازهای بنیادین روان‌شناختی در اعتیاد افراد معتاد (۱۵)، و ارتباط بین ارضای نیازهای اساسی روان‌شناختی (خودمختاری، شایستگی، و ارتباط) با رفتار خطرناک خودکشی (۱۶)، تأیید شده است.

یکی دیگر از عوامل فردی مؤثر در گرایش افراد به رفتارهای خطرپذیر، توانایی تنظیم هیجان^۷ است (۱۷). تنظیم هیجان به ظرفیت نظارت، ارزیابی، درک و اصلاح واکنش‌های هیجانی اشاره دارد؛ به نحوی که برای عملکرد سازش‌یافته مفید است (۱۸). یکی از مدل‌های تنظیم هیجان، نظریه گراس هست که به دو خرده‌مقیاس مهم تنظیم هیجان اشاره دارد: (۱) راهبردهایی که پیش از ایجاد هیجان و یا در آغاز بروز آن فعال می‌شوند و از بروز هیجانات شدید پیشگیری می‌کنند و باعث تعبیر و تفسیر موقعیت می‌شوند؛ به نحوی که پاسخ هیجانی مرتبط با آن موقعیت را کاهش می‌دهند. این راهبردها، فرایند باز ارزیابی^۸ (ارزیابی مجدد) نامیده می‌شوند. (۲) راهبردهایی که پس از پیدایی هیجان فعال شده (این راهبردها نمی‌توانند از ایجاد هیجانات شدید پیشگیری کنند) و بازداری^۹ (سرکوبی یا فرونشانی) نامیده می‌شوند (۱۹). ظرفیت تنظیم هیجان موفق به فرد این امکان را می‌دهد حتی در موارد مواجهه با تجارب هیجانی شدید، به طور مؤثر عمل کند. در مقابل، بدتنظیمی هیجان منعکس‌کننده شیوه‌های مشکل‌ساز برای تجربه و پاسخ به حالات هیجانی از جمله ناتوانی در فهم و پذیرش تجربیات هیجانی خود است (۲۰). پژوهش‌ها از نقش راهبردهای نظم‌جویی هیجان در بروز رفتارهای پرخطر دانش‌آموزان (۲۱)، نقش میانجی تنظیم هیجان در ارتباط با گرایش معنوی و رفتار پرخطر در نوجوانان دارای سرپرست معتاد به مصرف مواد (۲۲)، رابطه بین تنظیم هیجان با گرایش رفتارهای پرخطر نوجوانان دختر (۲۳)، نقش واسطه‌ای راهبردهای تنظیم هیجان در رابطه بین باورهای فراشناختی و سبک‌های دلبستگی با رفتارهای پرخطر

6. Communication
7. Emotion regulation
8. Reappraisal
9. Suppression

1. Adolescence
2. High-risk behaviors
3. Basic psychological needs
4. Self determination
5. Acquisition

همکاری و رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش، برخورداری از سلامت روانی بر اساس پرونده مشاوره‌ای دانش‌آموز در مدرسه؛ و ملاک‌های خروج نیز شامل وجود پرسشنامه‌های مخدوش و ناقص و عدم رضایت والدین افراد نمونه بود. بدین ترتیب ۵۲ نفر از افراد نمونه در پایه هفتم (۱۴/۶ درصد)، ۵۶ نفر در پایه هشتم (۱۵/۷ درصد)، ۵۹ نفر در پایه نهم (۱۶/۵ درصد)، ۶۳ نفر در پایه دهم (۱۷/۶ درصد)، ۵۷ نفر در پایه یازدهم (۱۶ درصد)، و ۷۰ نفر در پایه دوازدهم (۱۹/۶ درصد) بودند.

ب) ابزار

۱. *مقیاس خطرپذیری*^۱: این مقیاس ۳۸ گویه‌ای توسط زاده محمدی، احمدآبادی و حیدری در سال ۲۰۱۱ جهت سنجش میزان خطرپذیری / رفتارهای پرخطر ساخته و هنجاریابی شده است که گویه‌های آن روی طیف لیکرت ۵ درجه‌ای از کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۵)، هفت رفتار پرخطر شامل سیگار^۲ (گویه‌های ۱۵-۱۹)، مشروبات الکلی^۳ (گویه‌های ۹-۱۴)، مواد مخدر^۴ (گویه‌های ۱ تا ۸)، خشونت^۵ (گویه‌های ۲۰-۲۴)، رابطه و رفتار جنسی^۶ (گویه‌های ۲۵-۲۸)، رابطه با جنس مخالف^۷ (گویه‌های ۲۹-۳۲)، رانندگی خطرناک^۸ (گویه‌های ۳۳-۳۸) و یک حیطة کلی رفتار پرخطر را مورد ارزیابی قرار می‌دهند، دامنه نمرات بین ۳۸ تا ۱۹۰ است که نمرات بالا، نشان‌دهنده خطرپذیری بیشتر و نمرات پایین نشانگر خطرپذیری پایین است (۳۰). در پژوهش زادمحمدی و همکاران، تحلیل عاملی اکتشافی نشان داد که این پرسش‌نامه ۶۴/۸۴ درصد واریانس خطرپذیری را تبیین می‌کند. همچنین میزان آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۹۴ و برای خرده مقیاس‌های آن در دامنه ۰/۹۳ تا ۰/۷۴ به دست آمد که بیانگر اعتبار مطلوب مقیاس است (۳۰). در مطالعه حاضر نیز اعتبار کل مقیاس به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۴ به دست آمد و روایی صوری و محتوایی آن نیز توسط متخصصان مورد تأیید قرار گرفت.

۲. *مقیاس نیازهای اساسی روان‌شناختی*^۹: این مقیاس ۲۱ گویه‌ای توسط دسی و رایان در سال (۲۰۰۰) جهت سنجش نیازهای اساسی روان‌شناختی ساخته شده که سه مؤلفه خودمختاری^{۱۰} (گویه‌های

فرزندان نوجوان جانبازان اعصاب و روان (۲۴)، نقش تنظیم هیجان در پیش‌بینی رفتارهای پرخطر کودکان و نوجوانان (۲۵)، و رابطه معنادار بین ابعاد تنظیم هیجان با رفتارهای پرخطر دانشجویان (۲۶) حکایت دارند.

مسئله رفتارهای خطرپذیر و شیوع روزافزون آن در نوجوانان، همچنان از کشاکش‌ها و دغدغه‌های اساسی کشور است که ضمن ایجاد پیامدهای خاص برای نوجوان، به تشدید پیامدهای خانوادگی و اجتماعی و درگیر نمودن نهادهای مرتبط دیگر نیز می‌انجامد (۲۷). همچنین به دلیل اهمیت دوره نوجوانی در بروز خطرپذیری و ضرورت پیشگیری در این دوره، عوامل مهم روان‌شناختی فردی و اجتماعی گرایش به این گونه رفتارها باید شناسایی شوند تا در این راستا پیشگیری‌های لازم به عمل آید؛ زیرا پرداختن به مسئله رفتارهای پرخطر به دلیل منجر شدن به مشکلات شخصی، اجتماعی، اقتصادی و احتمالاً مرگ‌ومیر ناشی از حوادث، خشونت و جنایت، اهمیت زیادی دارد (۲۸). بدین ترتیب شناخت بیشتر ارتباط میان نیازهای اساسی روان‌شناختی و تنظیم هیجان در پیش‌بینی خطرپذیری نوجوانان می‌تواند به بهبود درمان‌های به کار برده شده در جهت کاهش رفتارهای خطرآمیز کمک کند؛ بنابراین با توجه خلأ پژوهشی در زمینه ارتباط متغیرهای مذکور در جامعه هدف، مطالعه حاضر در راستای هدف پیش‌بینی میزان خطرپذیری دانش‌آموزان بر اساس نیازهای اساسی روان‌شناختی و تنظیم هیجان انجام شد و به دنبال پاسخ به این سؤال است که آیا نیازهای اساسی روان‌شناختی و تنظیم هیجان، در پیش‌بینی خطرپذیری نوجوانان نقش معناداری دارند؟

روش

الف) طرح پژوهش و شرکت‌کنندگان: روش پژوهش حاضر، توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری شامل تمامی دانش‌آموزان دختر مقطع یکم و دوم متوسطه شهر سراوان در سال ۱۳۹۹-۱۳۹۸ بودند (۵ هزار نفر). بر اساس جدول مورگان و کرجسی (۲۹)، ۳۵۷ نفر واجد شرایط که داوطلب مشارکت در پژوهش بودند، به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ملاک‌های ورود شامل برخورداری از هوش بهنجار،

6. Relationships and sexual behavior
7. Relationships with opposite sex
8. Dangerous Driving
9. Psychological basic needs scale
10. Self determination

1. Risk behaviors scale
2. Smoking
3. Alcohol
4. Drugs
5. Violence

به دست آوردند (۳۲). در پژوهش مشهدی، قاسم پور، اکبری، ایل بیگی و حسن زاده، اعتبار مقیاس به روش همسانی درونی (با دامنه آلفای کرونباخ ۰/۶۰ تا ۰/۸۱) و روایی آن از طریق تحلیل مؤلفه اصلی با استفاده از چرخش واریماکس، همبستگی بین دو خرده‌مقیاس ($r=0/13$) و تعیین روایی ملاکی، مطلوب گزارش شده است (۳۳). در مطالعه حاضر اعتبار پرسشنامه به روش ضریب آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس ارزیابی مجدد و سرکوبی به ترتیب نیز ۰/۷۱ و ۰/۷۶ به دست آمد.

ج) روش اجرا: پس از تنظیم پرسشنامه‌ها و کسب مجوزهای لازم از مسئولان آموزش و پرورش و جلب رضایت آزمودنی‌ها، پرسشنامه‌های پژوهش در اختیار دانش‌آموزان قرار گرفت. سپس توضیحات لازم از سوی پژوهشگر درباره نحوه تکمیل پرسشنامه به آنها ارائه شد. از آزمودنی‌ها خواسته شد که اگر در فرایند تکمیل پرسشنامه‌ها با مشکلی مواجه شدند از پژوهشگر سؤال کنند. لازم به ذکر است که در تمامی مراحل انجام پژوهش، ملاحظات اخلاقی رعایت شد. بدین ترتیب افرادی که علاقه‌مند و تمایل به شرکت در مطالعه را داشتند، انتخاب شده‌اند. پرسشنامه‌ها ساده و فاقد هرگونه ضرری برای فرد بود و هیچ‌گونه مخارج و هزینه‌ای برای شرکت‌کنندگان در بر نداشت. همچنین در صورتی که در طی تکمیل پرسشنامه‌ها، فرد تمایلی برای ادامه همکاری نداشت، ممانعتی از سوی پژوهشگر به عمل نمی‌آمد. جمع‌آوری داده‌ها در مدت یک ماه توسط پژوهشگر در چهار هفته انجام شد و در پایان جهت تحلیل داده‌ها از نسخه ۲۴ نرم‌افزار SPSS و از ضریب همبستگی پیرسون و آزمون رگرسیون چندگانه به شیوه هم‌زمان در سطح معناداری ۰/۰۵ استفاده شد.

یافته‌ها

در جدول ۱ اطلاعات توصیفی (میانگین و انحراف استاندارد)، کمینه و بیشینه نمرات به همراه شاخص‌های کجی و کشیدگی متغیرهای پژوهش ارائه شده است.

شایستگی^۱ (گویه‌های ۱۹، ۱۵، ۱۳، ۱۰، ۵، ۳) و ارتباط^۲ (گویه‌های ۲۱، ۱۸، ۱۶، ۱۲، ۹، ۷، ۶، ۲) را بر اساس طیف لیکرت پنج‌درجه‌ای از کاملاً درست (۵) تا کاملاً نادرست (۱) می‌سنجد و گویه‌های ۲۰، ۱۹، ۱۸، ۱۶، ۱۵، ۱۱، ۷، ۴، ۳ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. دامنه نمرات بین ۲۱ تا ۱۰۵ است که نمرات بالاتر نشان‌دهنده نیازهای اساسی روان‌شناختی بالاتر است و بالعکس. دسی و رایان، روایی محتوایی و صوری این ابزار را تأیید کردند و اعتبار آن به روش آلفای کرونباخ به ترتیب برای خرده‌مقیاس‌های نیاز به خودمختاری، ارتباط، و شایستگی ۰/۹۲، ۰/۹۲ و ۰/۹۸ گزارش کردند (۹). آلفای کرونباخ این پرسشنامه در پژوهش عرب زاده برای مؤلفه‌های خودمختاری، شایستگی، ارتباط، و نمره کل به ترتیب ۰/۸۳، ۰/۶۷، ۰/۸۱ و ۰/۸۱ به دست آمد. همچنین برای بررسی روایی این مقیاس، همبستگی نمره هر سؤال با نمره خرده‌مقیاس آن محاسبه شد و دامنه ضرایب برای نیاز به خودفرمانی ۰/۴۴ تا ۰/۶۷، نیاز به شایستگی ۰/۷۳ تا ۰/۸۱، و نیاز به ارتباط ۰/۴۵ تا ۰/۶۰ به دست آمد و همه ضرایب در سطح ۰/۰۵ معنادار بودند (۳۱). در مطالعه حاضر اعتبار کل پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ ۰/۷۸ به دست آمد.

۳. مقیاس تنظیم هیجان^۳: این پرسش‌نامه ۱۰ گویه‌ای توسط گراس و جان در سال ۲۰۰۳ جهت سنجش تنظیم هیجان تدوین شده که دو خرده‌مقیاس ارزیابی مجدد^۴ (گویه‌های ۱۰، ۷، ۵، ۳، ۱) و سرکوبی^۵ (گویه‌های ۹، ۶، ۴، ۲) را بر روی یک مقیاس لیکرت ۷ درجه‌ای از به شدت مخالفم (با نمره ۱) تا به شدت موافقم (با نمره ۷) می‌سنجد؛ بنابراین دامنه نمرات بین ۱۰ تا ۷۰ است و نمرات پایین نشان‌دهنده تنظیم هیجان پائین و نمرات بالا نشان‌دهنده تنظیم هیجان بالا است. گراس و جان، روایی محتوایی و صوری این ابزار را مطلوب گزارش کردند. همچنین ضریب آلفای کرونباخ برای ارزیابی مجدد ۰/۷۹ و برای سرکوبی ۰/۷۳ و پایایی بازآزمایی بعد از سه ماه برای کل مقیاس را ۰/۶۹

جدول ۱: شاخص‌های توصیفی (میانگین و انحراف استاندارد) متغیرهای پژوهش

متغیرها	میانگین	انحراف استاندارد	کمینه	بیشینه	کجی	کشیدگی
خودمختاری	۲۲/۳۲	۳/۰۶۶	۱۴	۳۴	۰/۱۱۲	۰/۷۱۶
شایستگی	۲۵/۳۵	۳/۱۴۵	۱۵	۳۴	-۰/۵۷۴	۰/۶۴۹
ارتباط	۲۱/۶۰	۳/۳۸۲	۱۴	۲۹	۰/۰۸۸	-۰/۷۰۴
نیازهای اساسی روان‌شناختی	۶۹/۲۷	۷/۰۱۳	۵۰	۹۰	-۰/۳۹۶	۰/۱۶۴
ارزیابی مجدد	۲۲/۲۱	۳/۱۷۴	۱۳	۳۲	-۰/۱۰۴	۰/۰۲۴
سرکوبی	۱۹/۳۶	۳/۰۷۱	۹	۲۶	-۰/۳۱۲	۰/۱۵۰
تنظیم هیجان	۴۱/۵۷	۵/۳۵۷	۲۵	۵۸	-۰/۱۲۵	۰/۳۴۸
خطرپذیری	۷۲/۰۱	۹/۵۶۲	۴۴	۱۲۰	۰/۵۰۷	۰/۶۷۶

با توجه به نتایج جدول ۱ مقدار قدر مطلق کجی و کشیدگی برای هیچ کدام از متغیرها بزرگ‌تر از ۳ و ۱۰ نیست، بنابراین بر اساس نظر کلاین (۳۴)، می‌توان گفت متغیرهای پژوهش نرمال هستند. در جدول ۲

اطلاعات مربوط به همبستگی پیرسون بین نیازهای اساسی روان‌شناختی، تنظیم هیجان و زیرمقیاس‌های آنها با خطرپذیری گزارش شد.

جدول ۲: ماتریس همبستگی پیرسون بین نیازهای اساسی روان‌شناختی، تنظیم هیجان، و زیرمقیاس‌های آنها با خطرپذیری دانش‌آموزان دختر

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
۱. خودمختاری	۱							
۲. شایستگی	۰/۵۰۲**	۱						
۳. ارتباط	۰/۱۲۹*	۰/۲۸۶**	۱					
۴. نیازهای اساسی روان‌شناختی	۰/۷۲۵**	۰/۸۰۶**	۰/۶۶۷**	۱				
۵. ارزیابی مجدد	۰/۵۱۷**	۰/۵۰۶**	۰/۱۹۵**	۰/۵۴۷**	۱			
۶. سرکوبی	۰/۴۵۲**	۰/۵۱۰**	۰/۲۵۳**	۰/۵۴۹**	۰/۴۷۱**	۱		
۷. تنظیم هیجان	۰/۵۶۶**	۰/۵۹۲**	۰/۲۶۱**	۰/۶۳۹**	۰/۸۶۳**	۰/۸۵۳**	۱	
۸. خطرپذیری	-۰/۴۲۹**	-۰/۵۴۲**	-۰/۳۳۰**	-۰/۵۹۰**	-۰/۴۶۱**	-۰/۴۴۳**	-۰/۵۲۷**	۱

* معناداری در سطح ۰/۰۵ ** معناداری در سطح ۰/۰۱

با توجه به نتایج ماتریس همبستگی در جدول ۲، خودمختاری ($r = -0/429$)، شایستگی ($r = -0/542$)، ارتباط ($r = -0/330$)، نیازهای اساسی روان‌شناختی ($r = -0/590$)، با خطرپذیری دانش‌آموزان رابطه منفی معناداری در سطح ۰/۰۱ دارند. همچنین ارزیابی مجدد ($r = -0/461$)، سرکوبی ($r = -0/443$) و تنظیم هیجان ($r = -0/527$) با خطرپذیری دانش‌آموزان رابطه منفی معناداری در سطح ۰/۰۱ دارند.

برای پیش‌بینی خطرپذیری دانش‌آموزان از روی نیازهای اساسی روان‌شناختی، تنظیم هیجان از روش رگرسیون چندگانه به صورت همزمان استفاده شد. با توجه به اینکه در پژوهش حاضر فرض شده است تمامی متغیرهای نیازهای اساسی روان‌شناختی، تنظیم هیجان به صورت

معناداری توانایی پیش‌بینی خطرپذیری دانش‌آموزان را دارند، استفاده از رگرسیون همزمان به رگرسیون گام به گام ارجحیت داده شد. در ابتدا پیش‌فرض‌های مدل رگرسیونی بررسی شد. برای بررسی استقلال باقی‌مانده‌ها از آماره دوربین-واتسون استفاده شد که مقدار آن برابر با $1/830$ به دست آمد که چون در فاصله $1/5$ تا $2/5$ قرار دارد می‌توان گفت پیش‌فرض استقلال باقی‌مانده‌ها رعایت شد. همچنین جهت بررسی وجود هم‌خطی بین متغیرهای مستقل از شاخص‌های عامل تورم واریانس و شاخص تحمل استفاده شد که با توجه اینکه مقادیر شاخص عامل تورم کوچک‌تر از ۱۰ و شاخص تحمل بیش از ۰/۱ بوده، در نتیجه مشکل هم‌خطی بین متغیرهای مستقل مشاهده نشد. همچنین به منظور بررسی

همسانی واریانس‌های باقی‌مانده‌ها از نمودار پراکنش آماری استفاده شد که پس از بررسی نمودار، روندی در نمودار حاصله که نشان از همسانی واریانس باقی‌مانده‌های مدل باشد، مشاهده نشده است؛ بنابراین همه

شرایط مدل رگرسیونی برقرار بوده و می‌توان برای بررسی فرضیه از آزمون رگرسیون چندگانه استفاده کرد. در جدول ۳ خلاصه نتایج رگرسیون گزارش شده است.

جدول ۳: خلاصه نتایج مدل پیش‌بینی خطرپذیری از روی نیازهای اساسی روان‌شناختی و تنظیم هیجان

همبستگی چندگانه (R)	واریانس تبیین شده (R ²)	R ² تعدیل شده	خطای استاندارد برآورد
۰/۶۲۷	۰/۳۹۳	۰/۳۸۴	۷/۵۰۴

با توجه به نتایج جدول ۳ ضریب همبستگی چندگانه بین مؤلفه‌های نیازهای اساسی روان‌شناختی و تنظیم هیجان با خطرپذیری دانش‌آموزان (۰/۶۲۷) است. این پنج مؤلفه در مجموع ۳۹/۳ درصد از تغییرات خطرپذیری دانش‌آموزان را پیش‌بینی می‌کنند. در جدول ۴ نتایج تحلیل

واریانس مدل برای بررسی توانایی پیش‌بینی متغیر خطرپذیری از روی متغیرهای پیش‌بین نیازهای اساسی روان‌شناختی و تنظیم هیجان گزارش شده است.

جدول ۴: نتایج تحلیل واریانس رگرسیون چندمتغیری ملاک از روی متغیرهای پیش‌بین نیازهای اساسی روان‌شناختی و تنظیم هیجان

مدل	مجموع مجدورات	درجه آزادی	میانگین مجدورات	F	سطح معنی‌داری
رگرسیون	۱۲۷۸۶/۸۴۶	۵	۲۵۵۷/۳۶۹	۴۵/۴۱۳	۰/۰۰۱
باقیمانده	۱۹۷۶۶/۰۸۴	۳۵۱	۵۶/۳۱۴		
کل	۳۲۵۵۲/۹۳۰	۳۵۶			

با توجه به جدول ۴ آماره $F=45/413$ در سطح $0/001$ معنی‌دار است؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت متغیرهای پیش‌بین (مؤلفه‌های نیازهای اساسی روان‌شناختی و تنظیم هیجان) توانایی پیش‌بینی متغیر

ملاک یعنی خطرپذیری دانش‌آموزان را دارند. در جدول ۵ ضرایب استاندارد شده و استاندارد نشده رگرسیون گزارش شده‌اند.

جدول ۵: ضرایب رگرسیون استاندارد نشده و استاندارد شده مدل پیش‌بینی خطرپذیری

مدل	ضرایب استاندارد نشده		t	ضرایب استاندارد شده		دامنه اطمینان ۹۵ درصد
	B	خطای استاندارد		Beta	سطح معناداری	
عدد ثابت a	۱۳۱/۲۵۸	۴/۰۳۰	۳۵/۵۷۲	-		حد بالا: ۱۳۹/۱۸۳ حد پایین: ۱۲۳/۳۳۲
شایستگی	-۰/۸۷۳	۰/۱۶۵	-۵/۲۹۰	-۰/۲۸۷	۰/۰۰۱	حد بالا: -۰/۵۴۸ حد پایین: -۱/۱۹۷
ارتباط	-۰/۴۸۱	۰/۱۲۴	-۳/۸۷۳	-۰/۱۷۰	۰/۰۰۱	حد بالا: -۰/۲۳۷ حد پایین: -۰/۷۲۵
خودمختاری	-۰/۳۸۹	۰/۱۶۳	-۲/۳۸۴	-۰/۱۲۵	۰/۰۱۸	حد بالا: -۰/۰۶۸ حد پایین: -۰/۷۱۱
ارزیابی مجدد	-۰/۴۸۲	۰/۱۵۹	-۳/۰۳۰	-۰/۱۶۰	۰/۰۰۳	حد بالا: -۰/۱۶۹ حد پایین: -۰/۷۹۲
سرکوبی	-۰/۳۷۹	۰/۱۶۱	-۲/۳۵۴	-۰/۱۲۲	۰/۰۱۹	حد بالا: -۰/۰۶۲ حد پایین: -۰/۶۹۶

با توجه به نتایج جدول ۵ اثر شایستگی ($\beta=-0/287, p<0/01$)، ارتباط ($\beta=-0/170, p<0/01$)، ارزیابی مجدد ($\beta=-0/160, p<0/01$)،

خودمختاری ($\beta=-0/125, p<0/05$) و سرکوبی ($\beta=-0/122, p<0/05$) بر خطرپذیری منفی و معنی‌دار است؛ بنابراین مؤلفه‌های نیازهای اساسی

در ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی با مشکل مواجه شوند، آرمان‌ها و راهکارهای بیرونی را جایگزینی برای دست‌یابی به ارضای نیازهای خود می‌بینند.

باید توجه داشت که نیاز به شایستگی، خودمختاری، و ارتباط، زیربنای رفتار است و با ابعاد مختلف انگیزش مرتبط است؛ بنابراین برآورده ساختن آنها به تقویت انگیزش منجر می‌شود. به عبارتی، محیط یا فعالیت‌هایی که به ارضای نیازهای بنیادی می‌انجامند، بهزیستی ذهنی فرد را ارتقا می‌بخشند. در نتیجه وقتی فرد احساس اثرمند بودن در تعامل با دنیای فیزیکی و اجتماعی، برخوردار از قدرت انتخاب، تأیید و اختیار در آغاز، ادامه و اتمام فعالیت‌های رفتاری و یک حس کلی تعلق و وابسته بودن داشته باشد، قطعاً ارزیابی مثبت‌تری از زندگی خود در حوزه‌های مختلف خواهد داشت (۱۱). به عبارتی دیگر می‌توان گفت که با برآورده شدن نیازهای بنیادی روان‌شناختی، فرد احساس حرمت خود، مفید بودن، و نشاط ذهنی خواهد داشت. وقتی نیاز به خودمختاری ارضا می‌شود، در واقع تمایل درونی او به تجربه حس اراده و نیز مالکیت بر رفتارهایش برآورده می‌شود. وقتی نیاز او به ارتباط و تعلق یافتن با دیگران ارضا می‌شود، در واقع حس صمیمیت و نزدیکی با دیگران در او تقویت می‌شود و در نهایت، وقتی نیاز به شایستگی برآورده می‌شود، در واقع تمایل به تسلط بر زندگی و قدرت اداره آن ارضا شده است (۱۳). نتیجه اینکه به نظر می‌رسد تجربه حس اراده، صمیمیت و تسلط بر محیط توسط افراد که برآیند ارضای نیازهای بنیادی روان‌شناختی در آنها است، ارتقای سلامت و در نتیجه کاهش خطرپذیری را به دنبال دارد (۱۰).

دیگر یافته پژوهش نشان داد که همبستگی بین تنظیم هیجان و مؤلفه‌های آن یعنی ارزیابی مجدد و سرکوبی با خطرپذیری منفی و معنادار بود. همچنین نتایج ضریب رگرسیونی استاندارد شده نشان داد، رابطه منفی و معناداری بین تنظیم هیجان با خطرپذیری در دانش‌آموزان دختر وجود دارد؛ بنابراین هر اندازه تنظیم هیجان در بین افراد در سطح بالاتری باشد، احتمال کاهش خطرپذیری بیشتر است. یافته به دست آمده با نتایج مطالعات پیشین در این زمینه همسو است (۲۶-۲۱). پژوهش خلجی و حسنی از نقش پایه‌های زیستی شخصیت و راهبردهای نظم‌جویی هیجان در بروز رفتارهای پرخطر حمایت می‌کند (۲۱). در

روان‌شناختی و تنظیم هیجان به طور معناداری خطرپذیری دانش‌آموزان را پیش‌بینی می‌کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

مطالعه حاضر با هدف پیش‌بینی میزان خطرپذیری دانش‌آموزان دختر بر اساس نیازهای اساسی روان‌شناختی و تنظیم هیجان انجام شد. اولین یافته پژوهش حاضر نشان داد که همبستگی بین نیازهای اساسی روان‌شناختی و مؤلفه‌های آن با خطرپذیری منفی و معنی‌دار بود. همچنین نتایج ضریب رگرسیونی استاندارد شده نشان داد، رابطه منفی و معناداری بین نیازهای اساسی روان‌شناختی با خطرپذیری در دانش‌آموزان دختر وجود دارد؛ بنابراین هر اندازه نیازهای اساسی روان‌شناختی در بین افراد در سطح بالاتری باشد، احتمال کاهش خطرپذیری بیشتر است. نتیجه به دست آمده با نتایج مطالعات پیشین در این زمینه همسو است (۱۴-۱۲). در این راستا، مطالعه زمانی و ربیعی بر روی دانش‌آموزان نشان داد که از بیشترین علل رفتار پرخطر نوجوانان، نیازهای اساسی روان‌شناختی (شایستگی و خودمختاری) است (۱۲). در مطالعه‌ای دیگر نشان داده شد که از مؤلفه‌های نیازهای بنیادین روان‌شناختی، نیاز به خودمختاری و نیاز به ارتباط با گرایش به اعتیاد، رابطه منفی و معناداری دارند (۱۴). همچنین در پژوهشی دیگر برایتون و همکاران (۱۶) دریافتند، بزرگسالان جوانی که نیازهای اساسی روان‌شناختی آنها برآورده می‌شود، کمتر دچار افکار خودکشی می‌شوند و کمتر به رفتارهای خودکشی دست می‌زنند.

در تبیین نتیجه به دست آمده می‌توان گفت که نیازهای بنیادین روان‌شناختی از ویژگی‌های ذاتی افراد است و همه افراد به دنبال انجام فعالیت‌هایی هستند که فرصت مناسب برای ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی را در اختیار آنها قرار می‌دهد. زمانی که این نیازها از طریق فرصت‌های مناسب به شیوه صحیح برآورده شده باشند، افراد به احساس خودمختاری، شایستگی، و ارتباط با دیگران دست می‌یابند، اما زمانی که این نیازها از طریق مناسب برآورده نشده باشد، افراد طبق نیاز ذاتی به ارضای نیازهای بنیادین روان‌شناختی به دنبال فعالیت‌ها و راه‌های جایگزین برای کسب احساس خودمختاری، ارتباط با دیگران، و شایستگی می‌گردند که یکی از این راهکارهای جایگزین ممکن است گرایش به رفتارهای پرخطر یا خطرپذیری باشد. در واقع زمانی که افراد

همچنین پیشنهاد می‌شود نقش متغیرهای میانجی مانند عوامل شناختی از جمله نشخوار فکری در قالب معادلات ساختاری بررسی شود. بر اساس یافته‌های پژوهش و مشخص شدن نقش نیازهای اساسی روان‌شناختی و تنظیم هیجان در کاهش خطرپذیری، پیشنهاد می‌شود که به آموزش تنظیم هیجان از سنین پایه به کودکان پرداخته شود. در مجموع مطالعه حاضر ابعاد تازه و متفاوتی از نقش عوامل مؤثر در خطرپذیری به ویژه در دختران دانش‌آموز را آشکار کرد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: این پژوهش برگرفته از رساله دکتری خانم نسرین جنگی زهی شستان در رشته روان‌شناسی تربیتی دانشگاه آزاد واحد زاهدان با شماره ۵/۸۲۱۵ بوده که در تاریخ ۱۳۹۸/۰۹/۲۸ به تصویب رسیده است. مجوز اجرای این مطالعه بر روی افراد نمونه از سوی اداره آموزش و پرورش شهر سراوان با شماره نامه ۴۹۴۱/۸۹۲۱۲/۶۴۹ مورخ ۱۳۹۹/۰۱/۰۴ صادر شده است. همچنین دیگر ملاحظات اخلاقی مانند رضایت کامل افراد نمونه در انجام این پژوهش به طور کامل رعایت شده است.

حامی مالی: پژوهش حاضر با هزینه شخصی نویسنده نخست انجام شده است.

نقش هر یک از نویسندگان: نویسنده نخست این مقاله به عنوان طراح و نویسنده متن اصلی، و نویسندگان دوم و سوم به ترتیب به عنوان استادان راهنما و مشاور در این مطالعه، نقش داشته‌اند.

تضاد منافع: این مطالعه برای نویسندگان هیچ گونه تضاد منافی نداشته است.

تشکر و قدردانی: نویسندگان از تمامی کسانی که در اجرای این پژوهش همکاری داشته‌اند، تشکر و قدردانی می‌کنند.

همین راستا در مطالعه‌ای دیگر نشان داده شد که بین ابعاد تنظیم هیجان با رفتارهای پرخطر کودک رابطه معناداری وجود دارد (۲۶).

در تبیین این یافته می‌توان گفت افرادی که فاقد مهارت‌های لازم برای کنار آمدن با تجارب هیجانی خود هستند، زمان مدیریت عواطف منفی خود با احتمال بیشتری، درگیر رفتارهای پرخطر می‌شوند یا احساسات خود را سرکوب کرده و نادیده می‌گیرند (۱۹). از سوی دیگر این افراد با درک کمتری که از هیجان‌ات خود دارند، مشکلات خود را بیشتر درونی می‌کنند. همچنین افرادی که با هیجان‌ات خود انطباق ندارند یا راهی برای ابراز آن ندارند، احتمالاً منابع محدودتری برای غلبه بر احساسات منفی خود دارند و برای تسکین هیجان‌ات شدید خود، اقدام به انجام رفتارهای پرخطر می‌کنند (۲۳). به عبارتی دیگر می‌توان گفت که ارزیابی مجدد به پاسخ‌های هیجانی و زیستی مثبت به محرک برانگیزاننده هیجان منجر می‌شود و در مقابل، فرونشانی در قالب پاسخ‌های سازش‌نا یافته به تنش‌های گوناگون، از عوامل خطرآفرین انجام رفتارهای سازش‌نا یافته (سوء مصرف مواد و ...) به حساب می‌آیند (۲۱).

از محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به خودگزارشی بودن ابزار پژوهش و محدود بودن نتایج به دانش‌آموزان دختر دبیرستانی اشاره کرد که باید در تعمیم نتایج به دیگر گروه‌های دانش‌آموزی و یا گروه‌های بالینی احتیاط شود. بر این اساس پیشنهاد می‌شود مطالعات آینده روی پسران نیز انجام شود و تفاوت‌های جنسیتی نیز مورد بررسی قرار گیرند.

References

1. Crone EA, Dahl RE. Understanding adolescence as a period of social-affective engagement and goal flexibility. *Nature Reviews Neuroscience*. 2012; 13(9):636-650. [Link]
2. Taleghaninejad M, Davari R, Iotfikashani F. Prediction of substance abuse tendency and Internet addiction based on perceived social support and stress coping styles by mediating emotional intelligence. *Quarterly Social Psychology Research*. 2019; 9(35):107-125. [Persian]. [Link]
3. Livazović G. Role of family peers and school in externalised adolescent risk behaviour. *HRRI*. 2017; 53:186-203. [Link]
4. Zaddaresh B, Babakhani V. The Canonical Analysis of the Relationship between Perceived Social Support and High Risk Behaviors in Adolescents. *Rooyesh-e-Ravanshenasi*. 2020; 9(5):173-80. [Persian]. [Link]
5. Marzban A. Prevalence of high risk behaviors in high school students of Qom, 2016. *JUMS*. 2018; 16(3):44-51. [Persian]. [Link]
6. Esmailzadeh H, Asadi M, Miri N, Keramatkar M. Prevalence of High Risk Behaviors Among High School Students of Qazvin in 2012. *IJE*. 2014; 10(3):75-82. [Persian]. [Link]
7. Rashid K. Epidemiology of High-Risk Behaviors among Tehran Adolescent Girls and Boys. *Social Welfare*. 2015; 15(57):31-55. [Persian]. [Link]
8. Prado G, Pantin H, Huang S, Cordova D, Tapia MI, Velazquez MR, et al. Effects of a family intervention in reducing HIV risk behaviors among high-risk Hispanic adolescents: A randomized controlled trial. *Arch Pediatr Adolesc Med*. 2012; 166(2):127-133. [Link]
9. Deci EL, Ryan RM. The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological inquiry*. 2000; 11(4):227-268. [Link]
10. Chen K-C, Jang S-J. Motivation in online learning: Testing a model of self-determination theory. *Comput Hum Behav*. 2010; 26(4):741-752. [Link]
11. Arabzadeh M, Pirsaghi F, Kavosian J, Amani K, Abdollah pour Y. Investigating the structural relationship between basic psychological needs and subjective well-being with mental health in older adults. *Journal of Gerontology*. 2017; 2(2):1-10. [Persian]. [Link]
12. Zamani M, Rabei M. The Study of Relationship between Basic Psychological Needs and Risky Behaviors. *CHB*. 2016; 1395(14):75-84. [Persian]. [Link]
13. Rashidi AR, Hojat Khah M, Rasouli A, Jami M. Causal Relationship between Addiction Potential through Early Maladaptive Schemas, Psychological Capital and basic Psychological Needs Mediated Family Communication Patterns. *Research on Addiction*. 2017; 10(40):45-64. [Persian]. [Link]
14. Fathi A, Alivandi Vafa M, Rezaei N, Bana Zadeh ASL S, Pishrou S. The study of the role of fundamental psychological needs in the tendency towards addiction and social security feeling in Ahar students. *Societal Security Studies*. 2019; 10(58):127-156. [Persian]. [Link]
15. Mohammadi R, Sarafraz MR, ghorbani n. Comparison of Basic Psychological Needs, Social Support and Stressful events in Addicts and Non-addicts: gender differences. *PPLS*. 2017; 3(1):49-60. [Persian]. [Link]
16. Britton PC, Van Orden KA, Hirsch JK, Williams GC. Basic psychological needs, suicidal ideation, and risk for suicidal behavior in young adults. *Suicide and Life Threatening Behavior*. 2014; 44(4):362-371. [Link]
17. Lakon CM, Ennett ST, Norton EC. Mechanisms through which drug, sex partner, and friendship network characteristics relate to risky needle use among high risk youth and young adults. *SOC SCI MED*. 2006; 63(9):2489-2499. [Link]
18. Etkin A, Büchel C, Gross JJ. The neural bases of emotion regulation. *Nature reviews neuroscience*. 2015; 16(11):693-700. [Link]
19. Gross JJ. The emerging field of emotion regulation: An integrative review. *Review of general psychology*. 1998; 2(3):271-299. [Link]
20. English T, Lee IA, John OP, Gross JJ. Emotion regulation strategy selection in daily life: The role of social context and goals. *Motivation and Emotion*. 2017; 41(2):230-242. [Link]
21. Hassani J, Khalaji Z. The Structural Relationship Model of Brain Behavior Systems Activity, Process Emotion Regulation Strategies and Risky Behavior. *Neuropsychology*. 2017; 3(9):133-46. [Persian]. [Link]
22. Barzegarie E, Khaleghipour S, Vahabi Hamabadi J. Mediating Role of Emotion Regulation in relation to Spirituality and High-risk Behavior in Adolescents with Addicted Parent(s). *Research on Addiction*. 2019; 12(50):233-252. [Persian]. [Link]
23. Mirzaei Feyzabadi S, Molavi E, Taheri N. The relationship between emotional regulation and

- cognitive inhibition for tendency to risky behaviors in girl adolescents in Mashhad, *Journal of Social psychology*. 2019; 7(52):123-136. [Persian]. [\[Link\]](#)
24. Mohammadkhani S, Hasani J, Akbari M, Yazdan Panah N. Mediating Role of Emotion Regulation in the Relationship of Metacognitive Beliefs and Attachment Styles With Risky Behaviors in Children of Iran-Iraq War Veterans With Psychiatric Disorders. *IJPCP*. 2020; 25(4):396-411. [Persian]. Doi: 10.32598/ijpcp.25.4.2. [\[Link\]](#)
25. Siegel JP. Emotional regulation in adolescent substance use disorders: Rethinking risk. *Journal of Child & Adolescent Substance Abuse*. 2015; 24(2):67-79. [\[Link\]](#)
26. Oshri A, Sutton TE, Clay-Warner J, Miller JD. Child maltreatment types and risk behaviors: Associations with attachment style and emotion regulation dimensions. *Pers Individ Dif*. 2015; 73:127-133. [\[Link\]](#)
27. Mozafari N, Bagherian F, ZadeMohammadi A, Heidari M. Identifying What and How High-Risk Behaviors in Adolescents Engaged in High-Risk Behaviors: A Phenomenological Study. *Research on Addiction*. 2020; 14(56):199-224. [Persian]. [\[Link\]](#)
28. Daspe MÈ, Arbel R, Ramos MC, Shapiro LA, Margolin G. Deviant peers and adolescent risky behaviors: The protective effect of nonverbal display of parental warmth. *J Res Adolesc*. 2019; 29(4):863-878. [\[Link\]](#)
29. Krejcie RV, Morgan DW. Determining sample size for research activities. *EPM*. 1970; 30(3):607-610. [\[Link\]](#)
30. Zadeh Mohammadi A, Ahmadabadi Z, Heidari M. Construction and assessment of psychometric features of Iranian adolescents risk-taking scale. *IJPCP*. 2011; 17(3):218-225. [Persian]. [\[Link\]](#)
31. Arabzadeh M. Relationship between Basic Psychological Needs and Mental Vitality in the Elderly. *Salmand: Iranian Journal of Ageing*. 2017; 12(2):170-179. [Persian]. [\[Link\]](#)
32. Gross JJ, John OP. Individual differences in two emotion regulation processes: implications for affect, relationships, and well-being. *Journal of personality and social psychology*. 2003; 85(2):348. [\[Link\]](#)
33. Mashhadi A, Ghasempour A, Akbari E, Ilbaygi R, Hassanzadeh S. The Role of Anxiety Sensitivity and Emotion Regulation in Prediction of Social Anxiety Disorder in Students. *Knowledge & Research in Applied Psychology*. 2017; 14(52):89-99. [Persian]. [\[Link\]](#)
34. Kline RB. Convergence of structural equation modeling and multilevel modeling. Na; 2011. [\[Link\]](#)